EURÓPAI TANÁCS
AZ ELNÖK

HU

Brüsszel, 2012. június 26.
EUCO 120/12
PRESSE 296
PR PCE 102

A CÉL A VALÓDI GAZDASÁGI ÉS MONETÁRIS UNIÓ
Herman Van Rompuynek,
az Európai Tanács elnökének jelentése

A Bizottság elnökével, az eurócsoport elnökével és az Európai Központi Bank elnökével karöltve készítettük azt a jelentést, amelyet van szerencsém mellékelten megküldeni Önnek.

A jelentésben felvázoltuk a gazdasági és monetáris unió (GMU) jövőjére vonatkozó elképzeléseinket, illetve azt, hogy a GMU hogyan segítheti a legjobban a növekedést, a munkahelyteremtést és a stabilitást. A jelentésben arra is javaslatot teszünk, hogy a következő évtizedben egy olyan szilárdabb GMU-struktúra irányába lépjünk tovább, amely a pénzügyi szektor, a költségvetési kérdések és a gazdaságpolitika integrált keretein alapul. Mindezeket az elemeket megerősített demokratikus legitimációnak és elszámoltathatóságnak kell alátámasztania.

A jelentést nem végleges tervnek szántuk, pusztán a legfontosabb építőelemekre és a munkamódszerre teszünk benne javaslatot. Mindazonáltal számítok arra, hogy a hét végén tartandó találkozónkon ki tudunk alakítani egy közös elképzelést a GMU jövőjére vonatkozóan. A jelenlegi helyzet annak gondos mérlegelését követeli meg tőlünk, hogy közép- és hosszú távon milyen lépésekre lesz szükség. A magam részéről – a Bizottság elnökével, az eurócsoport elnökével és az Európai Központi Bank elnökével együtt – kész vagyok folytatni a munkát annak érdekében, hogy az Európai Tanács 2012. decemberi ülésére részletes javaslatokat tudjunk benyújtani egy valódi gazdasági és monetáris unió létrehozását célzó, szakaszos folyamatra vonatkozóan, amelynek során végig számítok a tagállamok szoros közreműködésére.

Várakozással tekintek csütörtök esti és pénteki megbeszéléseink elé.

S A J T Ó

Dirk De Backer - az elnök szóvivője - ((32-2) 281 9768 - (32-497) 59 99 19
press.president@consilium.europa.eu http://www.consilium.europa.eu/

A CÉL A VALÓDI GAZDASÁGI ÉS MONETÁRIS UNIÓ

1. A GAZDASÁGI ÉS MONETÁRIS UNIÓ MEGSZILÁRDÍTÁSA

A gazdasági és monetáris unió (GMU) létrehozását az a cél vezérelte, hogy jólétet és stabilitást teremtsen Európa-szerte. A GMU az Európai Unió szegletköve. A GMU ma alapvető kihívással néz szembe. Meg kell erősíteni, hogy ezáltal biztosítsuk a gazdasági és a társadalmi jólétet.

Ez az Európai Tanács elnöke által a Bizottság elnökével, az eurócsoport elnökével és az Európai Központi Bank elnökével karöltve készített jelentés olyan elképzelést igyekszik kidolgozni a GMU jövőjével kapcsolatban, amely biztosítja a stabilitást és a tartós jólétet. Ennek érdekében a pénzügyi, a költségvetési, a gazdasági és a politikai területen olyan erős és stabil struktúrára tesz javaslatot, amely egyben támogatja a foglalkoztatási és növekedési stratégiát is.

A kihívások

Ahhoz, hogy az elképzelésünk megvalósítható legyen, számolnunk kell a GMU előtt álló hosszú távú kihívásokkal. Az euróövezet heterogén terület, és sok gazdasági döntés meghozatalának leghatékonyabb módja a tagállami szintű szakpolitikai döntéshozatal. A nemzeti szakpolitikákról azonban nem lehet elszigetelten dönteni, hiszen a hatásuk gyorsan átterjed az euróövezet egészére. A nemzeti szakpolitikáknak ezért teljes mértékben tükrözniük kell azt a tényt, hogy az adott ország a monetáris unió tagja. Ahhoz, hogy nagy egyensúlyhiányok nélkül tudjuk biztosítani a fenntartható növekedést, elengedhetetlen a versenyképesség, a koordináció és a konvergencia megfelelő szintjének a fenntartása. Ezzel lehetővé válhat a megfelelő gazdaságpolitikai kombináció, és ezen belül az árstabilitás megteremtésére törekvő egységes monetáris politika.

Mindazonáltal az euróövezet stabilitásának és növekedésének biztosítása érdekében a tagállamoknak a közös szabályok szerint kell eljárniuk és koordinálniuk intézkedéseiket. Kell, hogy legyenek eszközök a szabályok betartásának a biztosítására olyan esetekben, amikor a negatív hatások más GMU-tagokat is érintenek. Csak így biztosítható a GMU hatékony működéséhez minimálisan szükséges konvergenciaszint.

A GMU szorosabb integrációjához általánosságban erősebb demokratikus alapokra és a polgárok széles körű támogatására van szükség. Így döntő fontosságú, hogy már az elképzelés megvalósításához vezető folyamat is átfogó konzultáción és részvételen alapuljon. Az integrációt a legitimitással együtt kell megerősíteni.

A leendő GMU-kormányzásról e jelentésben ismertetett elképzelés középpontjában az euróövezet tagállamai állnak, mivel megkülönböztető jegyük a közös valuta. A gazdasági és monetáris unió szorosabbra fűzésének a folyamatát azonban nyitottság és átláthatóság kell, hogy jellemezze, és annak minden szempontból maradéktalanul összeegyeztethetőnek kell lennie az egységes piaccal.

Az elképzelés

A jelentésben javasolt elképzelés, amelynek célja a stabil és virágzó GMU, az alábbi négy fontos alappillérre épül:

- *integrált pénzügyi keret* a pénzügyi stabilitás biztosítására – különösen az euróövezetben – és a bankcsődök európai polgárokra háruló költségeinek a minimalizálására. Ez a keret európai szintre emeli a felügyeleti hatáskört, és közös mechanizmusokat irányoz elő a bankok szanálására és az ügyfélbetétek biztosítására;

- *integrált költségvetési keret*, amely a koordináció, a közös döntéshozatal, a szigorúbb végrehajtás és egy közös kötvénykibocsátást célzó arányos intézkedések révén szilárd költségvetés-politikai döntéshozatalt biztosít tagállami és európai szinten. E keret a költségvetési szolidaritás különböző formáira is kiterjedhet;

- *integrált gazdaságpolitikai keret*, amely elegendő mechanizmussal rendelkezik annak biztosítására, hogy a nemzeti és európai szakpolitikák elősegítsék a fenntartható növekedést, a foglalkoztatást és a versenyképességet, és összeegyeztethetők legyenek a GMU zökkenőmentes működésével;

- a GMU keretében történő döntéshozatal *demokratikus legitimitásának és elszámoltathatóságának* a biztosítása, amelynek alapja a szuverenitás együttes gyakorlása a közös szakpolitikák terén és a szolidaritás.

Ez a négy pillér egy koherens és teljes architektúrává állhat össze, amelyet a következő évtized folyamán kell majd megvalósítani. Mind a négy elemre szükség van a GMU hosszú távú stabilitásához és virágzásához; ezek létrehozásáig még igen sok munkát kell elvégezni, és többek között az uniós Szerződések módosítására is szükség lehet.

II. ALAPPILLÉREK

1. Integrált pénzügyi keret

A pénzügyi válság rámutatott arra, hogy strukturális hiányosságok jellemzik a pénzügyi stabilitást szolgáló intézményi keretet. A fenti hiányosságok felszámolása különösen fontos az euróövezet tekintetében, mivel az egységes fizetőeszköz erős kölcsönös függéssel jár együtt. A szükséges intézkedések végrehajtása során azonban meg kell őrizni a pénzügyi szolgáltatások egységes piacának egységét és integritását. Éppen ezért olyan integrált keretet kell létrehozni, amely minden uniós tagállamra kiterjed, ugyanakkor az euróövezetbe tartozó, illetve azon kívül eső tagállamok közötti különbségtételt is lehetővé teszi az új keret olyan elemeit illetően, amelyek elsősorban a monetáris unió működését és az euróövezet stabilitását, és nem pedig az egységes piacot érintik.

Az integrált pénzügyi keretnek az egységes szabálykönyvre építve két központi alkotóelemet kell tartalmaznia: az egységes európai bankfelügyeletet és a közös betétbiztosítási és szanálási keretet.

Az *integrált felügyelet* elengedhetetlen a prudenciális szabályok eredményes alkalmazásának, a kockázatkezelésnek és a válságmegelőzésnek az Unió egészében történő biztosításához. A jelenlegi struktúrát a lehető leghamarabb át kell alakítani egy egységes, európai és tagállami szinttel egyaránt rendelkező európai bankfelügyeleti rendszerré. A végső felelősséget az európai szint viselné. Egy ilyen rendszer biztosítaná azt, hogy a bankfelügyelet minden uniós tagállamban ugyanolyan eredményesen csökkentse a bankcsődök kockázatát, illetve elejét vegye az olyan helyzeteknek, amikor szükségessé válik a közös betétbiztosítási rendszer vagy a szanálási alap igénybevétele. Ennek érdekében az európai szint az összes bankra vonatkozó felügyeleti, illetve megelőzési célú beavatkozási jogkört kapna. Az európai szint közvetlen beavatkozásának lehetséges mértéke a bankok mérete és típusa szerint eltérő lenne. Teljes mértékben fel kellene tárni azokat a lehetőségeket, amelyeket az EUMSZ 127. cikkének (6) bekezdése biztosít az EKB-nak az euróövezetbeli bankok felügyeletére való felhatalmazását illetően.

Az eddigi és később benyújtásra kerülő bizottsági javaslatok alapján az alábbiaknak megfelelően kell folytatni a munkát a betétbiztosítás és a szanálás vonatkozásában:

Az európai betétbiztosítási rendszer európai dimenziót építhetne be az európai felügyelet alá tartozó bankok nemzeti betétbiztosítási rendszereibe. Megerősítené a meglévő konstrukciók hitelességét és fontos garanciaként szolgálna arra vonatkozóan, hogy valamennyi hitelintézet biztosítható betétei elegendő mértékben biztosítva legyenek.

Az elsősorban banki hozzájárulásokból finanszírozandó *európai szanálási alap* támogatást nyújthatna az európai felügyelet alá tartozó bankok szanálásához, mégpedig a nem életképes intézmények szabályos felszámolása és ezáltal az adófizetők pénzének védelme érdekében.

A betétbiztosítási rendszert és a szanálási alapot egy közös szanálási hatóság felügyelete alatt lehetne létrehozni. Egy ilyen keret nagyban csökkentené a betétbiztosítási rendszer tényleges alkalmazásának szükségességét. Mindazonáltal minden betétbiztosítási rendszer hitelességéhez szükség van arra, hogy komoly pénzügyi védőháló álljon rendelkezésre. Az euróövezet tekintetében az Európai Stabilitási Mechanizmus tölthetné be a pénzügyi védőháló szerepét a szanálási és betétbiztosítási hatóság számára.

2. Egy integrált költségvetési keret felé

A pénzügyi és adósságválság erőteljesen rávilágított arra, hogy – különösen az euróövezeten belül – nagyfokú kölcsönös függőség áll fenn. A GMU zökkenőmentes működése nemcsak a már megerősített gazdasági kormányzási keretben – különösen a Stabilitási és Növekedési Paktum, illetve a gazdasági és monetáris unióbeli stabilitásról, koordinációról és kormányzásról szóló szerződés keretében – elfogadott intézkedések gyors és dinamikus végrehajtását követeli meg, hanem a költségvetési unió irányába történő érdemi elmozdulást is.

Azzal összefüggésben, hogy az euróövezeten belül a kockázatviselés megosztásával párhuzamosan a költségvetési döntéseket is nagyobb mértékben közösen kell hozni, alapvetően fontos, hogy hatékony mechanizmusok álljanak rendelkezésre a nem fenntartható költségvetési politikák megelőzésére és korrekciójára az egyes tagállamokban. Ennek érdekében közösen meg lehetne állapodni az egyes tagállamok vonatkozásában az éves költségvetési egyenleg és az államadósság felső határértékéről. E szabályok értelmében az állampapíroknak a közösen elfogadott szint feletti kibocsátását meg kellene indokolni, és ezzel kapcsolatban előzetes jóváhagyást kellene kérni. Ezt követően az euróövezeti szintű felügyelet előírhatná a költségvetési keretek módosítását, amennyiben azok megszegik a költségvetési szabályokat, szem előtt tartva a társadalmi igazságosság biztosításának szükségességét.

Középtávon – az említett költségvetési unió jellemző elemeként, illetve a költségvetési integrációval kapcsolatos előrelépés függvényében – fel lehetne mérni a közös kötvénykibocsátásnak a lehetőségét. Meg lehetne vizsgálni egy egyetemleges államadósság-vállalás bevezetését is, feltéve, hogy létezik egy olyan szilárd keret a költségvetési fegyelem és a versenyképesség vonatkozásában, amely biztosítja az erkölcsi kockázat elkerülhetőségét, valamint a felelősségteljes magatartást és a szabályok betartását. A közös kötvénykibocsátására irányuló folyamatnak kritériumok alapján és fokozatosan kell lezajlania, és ennek során a költségvetési döntéshozatal közössé tételét a kockázatviselés megosztását célzó megfelelő intézkedéseknek kell kísérniük. A részben közös kötvénykibocsátás tekintetében több javaslat is felmerült, így például néhány rövid távú finanszírozási eszköz összevonásának lehetősége korlátozott és feltételes alapon, vagy egy adósságtörlesztési alapba történő fokozatos adósságátvitellel történő refinanszírozás lehetősége. A költségvetési szolidaritás más formáit is fontolóra lehetne venni.

A teljes körű költségvetési unió európai szinten a kölcsönös gazdasági függőség kezelésére alkalmas erősebb kapacitás kialakítását, illetve végső soron egy európai szintű költségvetési szerv – például egy kincstári hivatal – létrehozását jelentené. Ezen túlmenően meg kell majd határozni a központi költségvetés megfelelő szerepét és feladatait, ideértve a nemzeti költségvetésekhez való viszonyát is.

3. Egy integrált gazdaságpolitikai keretrendszer felé

Egy gazdasági unióban a tagállami politikáknak a stabil és fenntartható gazdasági növekedés és foglalkoztatás elérésére kell irányulniuk a társadalmi kohézió egyidejű előmozdítása mellett. A szorosabb gazdasági integrációra az euróövezeti országok közötti, különböző szakpolitikai területeken való koordináció és konvergencia előmozdítása, az egyensúlyhiányok kezelése, valamint a sokkhatásokhoz való alkalmazkodás képességének biztosítása és a globalizált világgazdaságon belüli versenyképesség érdekében is szükség van. Ez elengedhetetlen a GMU zavartalan működéséhez, és a pénzügyi és költségvetési keret alapvető fontosságú kiegészítését jelenti.

Az európai szemeszterben és az Euró Plusz Paktumban megfogalmazott elvekre építve fontos a szakpolitikai koordináció keretét érvényesíthetőbbé tenni annak érdekében, hogy a nem fenntartható politikák ne veszélyeztethessék a GMU stabilitását. Egy ilyen keretrendszer különösen fontos lenne az olyan területekkel kapcsolatos szakpolitikai iránymutatások biztosítása szempontjából, mint például a munkaerő-mobilitás vagy az adópolitikai koordináció.

Szükség esetén intézkedéseket lehetne foganatosítani a tagállami intézmények politikai és közigazgatási kapacitásának a megerősítése és a reformokkal kapcsolatos tagállami kötelezettségvállalás előmozdítása érdekében, hiszen ez alapvető feltétel a növekedést serkentő reformok eredményes végrehajtásához.

4. A demokratikus legitimitás és elszámoltathatóság megerősítése

A nemzeti költségvetésekkel kapcsolatos döntések az európai parlamenti demokráciák rendkívül fontos területét jelentik. Az országok közötti integráltabb költségvetési és gazdasági döntéshozatal irányába mutató előrehaladás következésképpen erőteljes mechanizmusokat követel majd meg a legitim és elszámoltatható közös döntéshozatalra vonatkozóan. Rendkívül fontos biztosítani, hogy a polgárok mindennapi életére jelentős hatást gyakorló európai döntéseket a közvélemény is támogassa.

Központi jelentőségű lesz a közösségi módszer tiszteletben tartása mellett az Európai Parlament és a nemzeti parlamentek fokozott bevonása. Az EUMSZ-nek a nemzeti parlamenteknek az Európai Unióban betöltött szerepéről szóló 1. jegyzőkönyve megfelelő keretet nyújt a parlamentek közötti együttműködésre.

III. A KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK – JAVASLAT A MUNKAMÓDSZERRE

A valódi gazdasági és monetáris unió megvalósítására irányuló konkrét és határidőket is tartalmazó ütemterv kidolgozásához további munkára van szükség.

Az Európai Tanács elnöke a Bizottság elnökével, az eurócsoport elnökével és az Európai Központi Bank elnökével szoros együttműködésben az Európai Tanács decemberi ülésén terjeszthetné elő az erre vonatkozó jelentését. A tagállamokkal és az uniós intézményekkel rendszeres és nem hivatalos konzultációkra is sor kerül majd. 2012 októberében időközi jelentés készülhet.